

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

1

КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

СТУДЕНТІВ ТА КУРСАНТІВ

Методичні рекомендації до написання курсової роботи

з дисципліни «Соціальна психологія»

Львів -2013

Методичні рекомендації для написання та оформлення курсових робіт з дисципліни «Соціальна психологія», напряму 6.030103 «Практична психологія» освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності ДСНС України / І. Л. Гнатишин. – Львів, 2013. – 30 с.

2

Укладач: Старший викладач кафедри практичної психології та педагогіки, кандидат педагогічних наук Гнатишин І. Л.

Затверджено на засіданні кафедри практичної психології та педагогіки
Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри практичної психології
та педагогіки

_____
(О.А. Кривопишина)

ВСТУП

Курсова робота виконуються з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних студентом під час навчання. Тематика курсових робіт відповідає завданням навчальної дисципліни, затверджується завідувачем кафедри в кожному навчальному році.

Курсова робота є самостійною, науково-практичною роботою студента (курсанта), що підсумовує набуті ним знання, вміння та навички, передбачених навчальним планом за курс навчання. Курсова робота є важливим етапом підготовки спеціаліста в фаховій галузі, готує студента до виконання самостійної роботи за спеціальністю.

В курсовій роботі студент повинен засвідчити, що він оволодів необхідними теоретичними знаннями та навичками їх практичного застосування в конкретних умовах.

Виконання курсової роботи передбачає основні цілі:

1. Поглиблення, розширення та систематизацію теоретичних знань і практичних навичок, отриманих студентом за певний період навчання за напрямом (спеціальністю);
2. Оволодіння методиками теоретичного та експериментального дослідження при розв'язанні конкретних проблем, пов'язаних з аналізом та розробкою рекомендацій для прийняття відповідних рішень;
3. Розвиток умінь та навичок у проведенні психокорекційних заходів (планування, розробка, проведення, аналіз результатів індивідуальних та групових занять, консультацій);
4. Визначення підготовленості студента для самостійного аналізу та викладу матеріалу, вміння захищати свою роботу перед комісією.

Курсова робота повинна носити проблемний характер, сутність якого полягає у вмінні аналізувати, досліджувати проблему з допомогою наукових методів, синтезувати та узагальнювати накопичений в процесі аналізу матеріал, планувати та проводити заходи з діагностики та корекції психічних особливостей, станів, процесів, розробляти рекомендації на рівні тактичних та стратегічних рішень.

Тематика курсових робіт розробляється та щорічно оновлюється викладачами кафедр, відповідно до їх наукових напрямів роботи, запроваджених наукових тем. Теми повинні бути актуальними, відповідати сучасному рівню та перспективам розвитку науки та техніки, реальним завданням, які вирішує ДСНС України та Міністерство освіти і науки України.

Головна увага звертається на те, щоб їхні знання були ґрунтовні не лише у галузі психології, але і у дисциплінах загальноосвітнього спрямування: філософії, педагогіки, історії, психології та інших дисциплін. Студенту надається право самостійно обрати тему курсової роботи із запропонованого кафедрою переліку або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки.

Процес взаємодії студентів з науковими керівниками

Науковий керівник призначається рішенням засідання кафедри на підставі заяви студента (курсанта) (Додаток Б).

Науковий керівник курсової роботи:

1. допомагає студенту скласти план роботи;
2. рекомендує студенту літературу та інформаційні джерела за обраною темою курсової роботи;
3. регулярно консультує студента, а при необхідності організовує консультації у інших викладачів, контролює протягом усього періоду графік виконання ним курсової роботи, її якість та своєчасність виконання, а також інформує завідувача кафедри про хід підготовки роботи до захисту;
4. визначає готовність курсової роботи до захисту;
5. присутній на захисті курсової роботи в складі комісії та оцінює роботу.

Науковий керівник повинен допомогти студенту визначити найбільш ефективні рішення, всебічно стимулювати творчість і самостійність при виконанні ним курсової роботи.

Приставаючи до курсової роботи, студент отримує від наукового керівника завдання на її виконання, в якому обумовлюється коло проблем та джерел, що необхідно вивчити. Крім того, уточнюються цілі, методи дослідження, а також визначається перелік основних завдань, вирішення яких дозволить досягнути поставленої у роботі мети.

Організація виконання більшості етапів курсової роботи має індивідуальний характер та погоджується студентом зі своїм науковим керівником. Після написання курсової роботи необхідно подати її на перевірку науковому керівнику для ознайомлення та приведення змісту викладених матеріалів у відповідність з існуючими вимогами.

Отримані від наукового керівника зауваження усуваються в обумовлені терміни.

Виконання курсової роботи передбачає:

- обґрунтування актуальності теми, мети та завдань дослідження;
- визначення теоретичних засад дослідження (основних категорій, понять, закономірностей розвитку явища, яке вивчається);
- обрання та обґрунтування методів дослідження;
- аналіз емпіричних результатів з використанням методів статистичної обробки даних;
- узагальнення отриманих результатів, формулювання висновків, рекомендацій.

Курсова робота повинна містити такі структурні частини: титульний аркуш, зміст; вступ; основну частину, висновки, список використаної літератури, додатки (у разі необхідності).

Основна частина роботи обов'язково містить результати планування, проведення, обробки та інтерпретування власного емпіричного дослідження по перевірці певної гіпотези.

Курсова робота повинна відповідати певним вимогам за стилем викладу матеріалу. Формулювання назви теми, розділів та підрозділів повинні бути чіткими, лаконічними і в той же час найбільш повно відображати сутність та зміст питань, що розглядаються.

Перед захистом курсової роботи студент повинен підготувати текст виступу та необхідні для цього ілюстративні матеріали. При цьому потрібно враховувати, що виступ за тривалістю не повинен перевершувати 5-7 хвилин.

Захист курсової роботи проводиться перед комісією в складі викладачів кафедри, у т.ч. керівника курсової роботи. Члени комісії задають студенту питання, як правило, за темою курсової роботи, не виключаючи питань, що відносяться до теоретичної підготовки. Відповідаючи на питання, студент може використовувати текст свого виступу, ілюстративний матеріал, курсову роботу, робочі записи. Результати захисту курсових робіт оцінюються. Протоколи захисту курсових робіт підписуються кожним членом комісії і зберігаються на кафедрі протягом 5 років.

Після проведення захисту курсової роботи, члени комісії у присутності студента виносять рішення про оцінку роботи за чотирьохбальною системою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно. При розбіжності оцінок висновок наукового керівника є вирішальним. Оцінка заноситься до залікової відомості та до залікової книжки студента.

Студент, який не з'явився на захист або отримав незадовільну оцінку при захисті курсової роботи, ліквідує академзаборгованість у встановленому порядку.

Після захисту науковий керівник передає на кафедру курсову роботу, де вона після відповідної реєстрації зберігається протягом одного року.

Видача курсових робіт студентам забороняється. За рекомендацією наукових керівників курсові роботи можуть бути направленими на конкурси студентських наукових робіт.

Розділ 1. НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Загальні положення

Обрана тема курсової роботи узгоджується з керівником і затверджується на засіданні кафедри.

Курсова робота — це одна з форм самостійної навчально-дослідної роботи курсанта (студента). **Мета курсової роботи** полягає у вивченні проблеми, суть якої відображена в назві дослідження

Завдання курсової роботи:

1. Систематизація, закріплення і поглиблення набутих знань.
2. Розвиток навичок практичного застосування теоретичних знань.
3. Формування умінь самостійно проводити наукове дослідження, аналізувати й узагальнювати отримані теоретичні та практичні результати.
4. Ознайомлення з методами та методикою проведення наукового дослідження.
5. Набуття досвіду проведення наукового дослідження та обробки його результатів.

1.1. Вимоги до курсової роботи

Автор курсової роботи повинен:

- обґрунтувати актуальність та новизну теми, її теоретичну та практичну значущість;
- визначити мету та завдання дослідження;
- обґрунтувати методологічну базу дослідження;
- проаналізувати використані першоджерела наукової, навчально-методичної літератури та досвід роботи практиків;
- організувати і провести дослідження з обраної теми;
- провести аналіз отриманих результатів;
- передбачити результат проведеного дослідження;
- сформулювати висновки дослідження;
- оформити згідно з вимогами до курсової роботи.

Автор курсової роботи несе відповідальність за вірогідність і об'єктивність використовуваного в роботі фактичного матеріалу.

Курсова робота допускається до захисту при наявності відгуку керівника.

1.2. Вибір теми і структура курсової роботи

Організація роботи над курсовим дослідженням відбувається за таким алгоритмом:

- вибір теми;
- пошук і відбір літератури з теми, її аналіз;
- **складання попереднього плану**, узгодження його з керівником;
- написання розділів та підрозділів;
- формулювання висновків і рекомендацій, написання вступу;
- оформлення списку використаних джерел та додатків;
- літературне і технічне оформлення роботи, виправлення помилок;

- підготовка до захисту і захист курсової роботи.

Вибір теми - досить важливий етап підготовки курсової роботи. При цьому слід враховувати такі обставини: відповідність теми пріоритетним напрямкам наукової діяльності кафедри; можливість використання у ході дослідження конкретного матеріалу; відповідність теми науковим інтересам студента.

Структура курсової роботи: титульний аркуш (Додаток А), зміст, вступ, основна частина, висновки і використана література. Вона також може мати додатки, які містять допоміжний матеріал.

На титульному аркуші мають бути зазначені: назва міністерства, якому підпорядковано вищий навчальний заклад, назва інституту (факультету), назва кафедри, на якій виконано роботу, тема роботи, прізвище, ім'я, по батькові виконавця, прізвище, ініціали, науковий ступінь і посада наукового керівника, а також назва міста й рік виконання роботи.

У Змісті перелічують заголовки всіх структурних частин курсової роботи у тій послідовності, в якій вони подаються у тексті, і вказують сторінки на яких вони починаються.

У вступі визначають науковий апарат - актуальність теми роботи, об'єкт, предмет, мета, завдання, методи дослідження, гіпотеза, теоретична цінність практична значущість.

Об'єктом дослідження є частина об'єктивної реальності або знань про неї, що створює проблемну ситуацію, на яку спрямована увага дослідника.

Предмет дослідження - певна частина, окремі сторони, властивості або відношення об'єкта. Об'єкт та предмет співвідносяться як загальне і часткове.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є соціальна природа психології, соціально-психологічні особливості поведінки особистості в суспільних групах. Основні знання та уміння, які повинні мати студенти (курсанти) подані у Додатку Г.

Міждисциплінарні зв'язки: „Психологія особистості”, „Вікова психологія”, „Загальна психологія”, „Конфліктологія”, „Соціологія”, „Психологія управління”, „Соціальна філософія”, „Політична психологія” та інші.

Проблема курсового дослідження характеризує суперечності між типовим станом предмета дослідження в реальному житті й вимогами до нього. Вона пов'язана з удосконаленням предмета дослідження.

Розв'язання проблеми є **метою** курсової роботи. Отже, мета дає уявлення про орієнтовні результати, які мають бути викладені й обґрунтовані в роботі. Формулюючи мету наукового пошуку, треба передбачати очікуваний результат, якого необхідно досягти на завершальному етапі. Мета роботи конкретизується в її **основних завданнях**. Як правило, в курсовій роботі формулюють тричотири таких завдання. Зміст і характер завдань залежать від специфіки роботи. Першим завданням традиційно визначають: «вивчити стан проблеми в теорії і практиці» або «дослідити принципи виникнення певного явища в теорії і практиці, тенденції його розвитку». У наступних завданнях має зазначатися потреба експериментальної чи дослідно-експериментальної перевірки

висловлених ідей, створеної корекційної чи психотерапевтичної моделі, запропонованої роботи, наукової технології чи принаймні про їх апробацію на практиці; вироблення на основі одержаних результатів науково обґрунтованих конкретних рекомендацій для психологів-практиків (для старших курсів).

Одним з необхідних завдань курсової роботи з соціальної психології є складання анкети з специфіки обраної теми.

Основну частину, як правило, поділяють на теоретичну й практичну. У теоретичній частині дається критичний аналіз опрацьованої студентом наукової літератури та виділяються теоретичні положення, які були вихідними при виконанні практичної частини. У цій частині також обґрунтовується необхідність здійснення дослідження.

Практична частина містить опис виконання дослідницького завдання та аналіз його результатів.

У **висновках** стисло викладаються результати поставлених **завдань** дослідження.

Бібліографія містить опрацьовані студентом вітчизняні, зарубіжні праці з основної дисципліни та суміжних з нею наук, на які зроблено посилання.

Курсова робота може містити додатки з матеріалами анкетування, тестами, методиками тощо.

Обсяг курсової роботи становить:

- для студентів 2-го курсу: не менше 25 сторінок основного тексту;
- для студентів 3-го курсу: не менше 30 сторінок основного тексту;
- для студентів 4-го та 5-го курсу: не менше 35 сторінок основного тексту.

1.3. Критерії оцінювання курсової роботи

Якість виконаної роботи оцінюється за рядом показників:

- актуальність, новизна обраної теми та практична цінність отриманих результатів;
- чіткість структури і логічна послідовність викладення матеріалу; відповідність змісту обраній теми та сучасному рівню розвитку психологічної науки;
- наявність дискусійного та полемічного матеріалу, аргументованість і точність наведених даних;
- якість і глибина наукового, теоретичного, методологічного та практичного аналізу проблеми;
- зв'язок отриманих даних (матеріалів) з проблематикою психологічної практики;
- досягнення мети та завдань дослідження;
- дотримання вимог до оформлення роботи (літературне, технічне й естетичне);
- особистий внесок студента;
- змістовність доповіді студента про основні результати дослідження.

Оцінка «**Відмінно**» виставляється в тому разі, якщо зміст відповідає темі дослідження та визначеному у вступі науковому апарату. Студент

продемонстрував високий рівень самостійності під час виконання курсової роботи.

Оцінка «Добре» ставиться за наявності незначних недоліків — недостатньо конкретні висновки, поодинокі випадки порушення логіки викладу, вимог стилю, перевантаженість цитатами, огріхами в оформленні.

Оцінка «Задовільно» ставиться за наявності невідповідності наукового апарату змісту викладеного матеріалу. Тему проаналізовано поверхово, не витримано вимог до оформлення роботи.

Оцінка «Незадовільно» ставиться, якщо курсова робота не задовольняє зазначених вимог.

Усі курсові роботи, які були позитивно оцінені науковими керівниками, допускаються до захисту. Під час захисту враховується рівень сформованості в студента вміння робити усне наукове повідомлення й давати аргументовані відповіді на запитання за темою роботи.

1.4. Порядок захисту курсової роботи:

1. Виступ автора (до 10 хвилин), у якому розкривається основний зміст роботи, результати дослідження, висловлюються власні пропозиції та робиться аналіз структурних розділів, вказується на особистий внесок по даній темі. Виступ супроводжується відеопрезентацією з ілюстративним наповненням та роздатковим матеріалом (роздрукована презентація на аркушах формату А-4, схвалюється виготовлення планшета).

2. Відповіді автора на запитання щодо досліджуваної проблеми членів комісії та присутніх на захисті слухачів.

3. Оцінювання членами комісії змісту та захисту курсової роботи слухача.

Розділ 2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Загальні вимоги

Наукову роботу оформляють на аркушах формату А4 (210 x 297 мм) за допомогою комп'ютерної техніки на одному боці білого паперу через півтора інтервали шрифтом Times New Roman, кегль 14 з використанням друкувальних і графічних пристроїв.

Текст роботи слід друкувати, додержуючись таких розмірів: верхнє та нижнє поле 20 мм, праве - 10 мм, ліве поле - 20 мм.

Під час виконання роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності і чіткості зображення впродовж усієї роботи. У роботі мають бути чіткі, нерозпливчасті лінії, літери, цифри та інші знаки.

Окремі слова, формули, знаки, які вписують у надрукований текст, мають бути чорного кольору; щільність вписаного тексту має максимально наближуватись до щільності основного зображення.

Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого зображення машинописним способом або від руки. Виправлення повинно бути чорного кольору.

Скорочення слів і словосполучень у роботі - відповідно до чинних стандартів бібліотечної та видавничої справи.

Структурні елементи «**ЗМІСТ**», «**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ**», «**ВСТУП**», «**ВИСНОВКИ**», «**ЛІТЕРАТУРА**» є заголовками структурних елементів роботи і пишуть прописними буквами.

Розділи і підрозділи, пункти і підпункти повинні мати заголовки. Заголовки структурних елементів роботи і заголовки розділів слід розташовувати посередині сторінки і друкувати великими літерами **без крапки в кінці**, не підкреслюючи.

Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів роботи слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці.

Абзацний відступ повинен бути однаковим впродовж усього тексту роботи і **дорівнювати п'яти знакам**.

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку розділу не допускається. Відстань міжзаголовком і подальшим чи попереднім текстом має бути не менш ніж три інтервали.

Відстань між рядками заголовку, а також між двома заголовками приймають такою, як у тексті.

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту. Курсова робота переплітається (у м'якій або твердій обкладинці).

2.2. Нумерація. Сторінки роботи слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляють у **правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці**.

На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, але обов'язково включають у загальну нумерацію сторінок роботи.

Ілюстрації й таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації роботи.

Розділи, підрозділи, пункти, підпункти роботи слід нумерувати арабськими цифрами.

Розділи роботи повинні мати порядкову нумерацію в межах усієї роботи і позначатися арабськими цифрами з крапкою в кінці, наприклад, 1., 2., 3. і т.д.

Підрозділи повинні мати нумерацію в межах кожного розділу.

Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку ставлять, наприклад, 1.1., 1.2., 1.3. і т.д.

2.3. Ілюстрації. Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) слід розміщувати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання в роботі.

Фотознімки розміром менше формату А4 мають бути наклеєні на аркуші білого паперу формату А4.

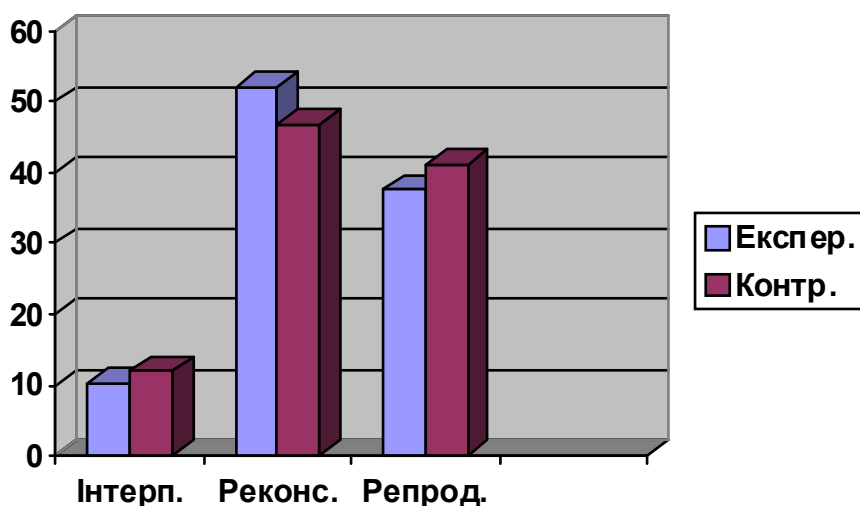

Рис. 3.2. Результати початкової діагностики готовності до професійної діяльності

Ілюстрації можуть мати назву, яку розміщують під ілюстрацією і друкують симетрично. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підписуночний текст).

Ілюстрація позначається словом «Рис.», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних, наприклад, «Рис. 3.2. Заголовок (записують внизу після рисунку). Ілюстрації повинні розташовуватися так, щоб їх було зручно розглядати без повороту роботи чи з поворотом за годинниковою стрілкою (зображають на одній сторінці, не дозволяється переносити на іншу сторінку). Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад, рис. 3.2. - другий рисунок третього розділу.

2.4. Таблиці. Цифровий матеріал, як правило, оформляють у вигляді таблиць відповідно до рис. 1. Таблиця ____, (назва таблиці).

Таблиця 1.2.

Етапи проведення експерименту

Зміст етапу	Завдання
Перший етап (спонукально-проектуючий)	Сформувати професійну мотивацію майбутніх фахівців
Другий етап (технічно-операційний)	Удосконалити фахові знання
Третій етап (рефлексивно-продуктивний)	Сформувати практичні фахові уміння й навички, необхідні для майбутньої професійної діяльності

Рис. 1. Приклад оформлення таблиці

Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. Розміщують таблицю таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою.

Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, поданих у додатку.

Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 1.2. - друга таблиця першого розділу.

Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною

«Таблиця» і її номер вказують один раз праворуч над верхньою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: «Продовження табл.» з зазначенням номера таблиці, наприклад «Продовження табл. 1.5. «

2.5. Правила цитування та посилання на використані джерела

Використання в роботі основних цитат, цифрових даних, схем, формул тощо, запозичених з літературних та інших джерел, а також запозичення думок, висновків інших авторів, обов'язково повинне супроводжуватися посиланням на назву джерела.

Бібліографічні зведення про посилання на літературні праці приводять відповідно до основних правил бібліографічного опису джерел. Посилання роблять по тексту. У посиланні на джерела, включені у бібліографію, після

згадування про них у квадратних дужках вказують номер, під яким вони значаться в переліку, і сторінки, наприклад, [13, с.39]. Якщо ж посилання приводяться на кілька джерел, між ними ставиться крапка з комою, наприклад, [6, с.77; 12, с.50].

При посиланнях на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки зазначають їх номери.

При посиланні слід писати: «... у розділі 4 ...», «... див. 2.1...», ... див. 3.3.4 ...», «... відповідно до 2.3.4 ...», «... на рис. 13. ...», «... за формулою (3.1) ...»,... у додатку Б...».

2.6. Основні правила бібліографічного опису використаних джерел

Джерела в бібліографії вказуються в алфавітному порядку. Заголовок книги, якщо автор не зазначений, треба розмістити в алфавітному порядку (Додаток В).

До бібліографічного опису вносять закони України, Укази Президента України, постанови виконавчих і розпорядчих органів, статті, монографії, матеріали Інтернет сайтів тощо.

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи».

2.7. Додатки

Додатки оформляються як продовження роботи, розташовуючи в порядку появи посилань у тексті. Податки розмішуються після використаної літератури, друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ» посередині.

Кожний новий додаток починається з нової сторінки. Додаток має ЗАГОЛОВOK, надрукований вгорі малими літерами з першої великої літератури. Пишуть справа слово «Додаток» і велику літеру за алфавітом, наприклад: **Додаток А.**

Якщо в роботі більше одного додатка, їх позначають послідовно великими літерами українського алфавіту, за винятком літер Г, Є, І, ї, Й, О, Ч, Ь.

Рисунки, таблиці, формули, що поміщаються в додатках, нумерують арабськими цифрами в межах кожного додатка, наприклад: **рисунок А.1** — перший рисунок додатку **А**; **таблиця Б.2** - друга таблиця додатку **Б**.

Розділ 3. УЗАГАЛЬНЕНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. У процесі написання курсової роботи необхідно орієнтуватися на теоретичні та практичні засади вивченого навчального курсу «Соціальна психологія». Робота виконується від першої особи множини: «Ми зробили...», «На нашу думку...».

2. На кожному етапі написання курсової роботи потрібно радитися із науковим керівником. Якщо студент (курсант) у процесі написання роботи на кожному етапі не радився з науковим керівником, то **така робота для перевірки прийматися не буде.**

3. Науковий керівник не зобов'язаний виправляти орфографічні, граматичні та пунктуаційні помилки. Робота із значною кількістю названих помилок не рецензується і повертається слухачеві для доопрацювання.

4. Курсова робота – це не реферат, не конспект, а **індивідуальне наукове дослідження слухача.** Однак, від нього не вимагається самостійного написання курсової роботи від першої до останньої сторінки, адже всі наступні дослідження будь-якого рівня обов'язково ґрунтуються на попередніх дослідженнях, зроблених науковцями чи іншими дослідниками в галузі визначеної проблеми.

Тому основна увага звертається на уміння студента:

- правильно добирати літературу щодо кола питань досліджуваної теми;
- уміння аналізувати та систематизувати її;
- робити самостійні висновки.

5. Якщо в тексті вживається словосполучення «ряд дослідників», то далі у в ньому слід перерахувати прізвища науковців.

6. Не завжди можна дослівно вводити до контексту курсової роботи цитату використаної літератури, оскільки виклад матеріалу в різних джерелах може мати не науковий стиль або стиль, що не відповідає специфіці написання курсового дослідження.

7. **Кожен параграф першого розділу обов'язково потрібно розпочинати із аналізу ключових понять за усіма можливими словниками.**

8. Міні-висновки до кожного розділу та загальні висновки повинні бути логічно пов'язаними із вступом дослідження (завдання поставили – виконали; гіпотезу сформулювали – довели).

9. Науковий керівник рекомендує студенту літературу, але він не зобов'язаний надавати слухачеві її повний перелік або ж власну літературу, оскільки це персональне дослідження студента.

10. У курсовій роботі не слід вдаватися до надмірного цитування.

11. Писати треба вдумливо, не наводячи абсурдних цитат та неосмислених прикладів.

12. У процесі аналізу літератури необхідно вказувати автора інформації, наукової думки, цитати, експериментальних досліджень, сайтів тощо. Наприкінці роботи має подаватися точний перелік використаних наукових джерел. Порядковий номер використаного у тексті джерела повинен збігатися з його порядковим номером у списку. Наприклад, у тексті: «Про що писав у

своєму дослідженні П.П.Блонський [1]». У списку використаних джерел:

1. Блонский П.П. Психология младшего школьника. / П.П. Блонский / Под ред. А.И.Липкиной и Т.Д.Марцинковской. – М.: НПО«МОДЭК», 1997. – 431 с.

13. Коли ж у тексті подається цитата, то потрібно посилатися не лише на порядковий номер джерела відповідно із його подальшим номером у списку, а й зазначати сторінку наукової роботи, з якої використано цитату: [4, с. 35].

14. Тексти анкет, зразки розпорядчих документів, значна частина таблиць та рисунків подаються в додатках, однак інколи вони можуть наводитися у основному тексті курсового дослідження, якщо за розміром не перевищують однієї сторінки.

15. Кожен параграф має закінчуватися невеликим (один абзац) висновком про результати здійсненого в параграфі дослідження: «Отже, ...», «Таким чином, ...», «Отож, ...», «Аналіз літератури дозволив нам зробити такі висновки...», який, у свою чергу, має підтверджувати назву параграфу.

16. Загальні висновки повинні складатися із логічно поєднаних висновків усіх попередніх параграфів, розділів, де обов'язково має бути зазначено про підтвердження гіпотези, загальний внесок у теорію та практику психологічної науки, окреслено коло подальших наукових досліджень цього напрямку.

17. Кількість використаних наукових джерел у переліку має складати не менше 20 одиниць для написання курсового дослідження. Літературні джерела (бажано) повинні охоплювати останні 5-10 років дослідження.

18. Курсова робота, написана на тему, не затверджена кафедрою або видозмінена слухачем, для перевірки не приймається.

Курсова робота перед здачею має бути підписаною студентом і поданою науковому керівнику на рецензування за два тижні до захисту.

ДОДАТКИ

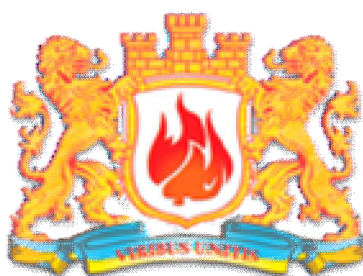
Додаток А

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

Гуманітарний факультет

Кафедра практичної психології та педагогіки

КУРСОВА РОБОТА

**з дисципліни «Соціальна психологія»
на тему «Соціологія конфлікту»**

Виконав (ла):
студент (ка)/курсант групи ПС-22
Прізвище, ім'я (повністю)

Науковий керівник:
прізвище, ініціали, посада,
вчений ступінь, вчене звання

Завідувачу кафедри практичної
психології та педагогіки

док. психол.н.

О.А. Кривопишиній

Прізвище курсанта (студента)

Номер взводу (групи), к. тел.

Рапорт (заява)

Прошу дозволити мені писати курсову роботу на тему «.....» і
призначити науковим керівником .....

План-проспект дослідження і графік виконання роботи додаються.

Дата

підпис

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

Гуманітарний факультет

18

Кафедра практичної психології та педагогіки

План-проспект курсової роботи

„ТЕМА”

Студента (курсанта) _Групи (Прізвище, ім'я, по батькові)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Назва (теоретичний).

- 1.1. Аналіз наукової літератури
- 1.2. Сутність понятійного апарату

Висновки до 1 розділу.

РОЗДІЛ 2. Назва (аналітичний, формування проблеми)

- 2.1.
- 2.2.
- 2.3.

Висновки до 2 розділу.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

ЛІТЕРАТУРА

ДОДАТКИ

ГРАФІК ВИКОНАННЯ РОБОТИ

№	Назва етапів курсової роботи	Термін виконання (місяць)	Примітка наукового керівника
1.	Опрацювання наукової літератури		19
2.	Написання теоретичної частини		
3.	Підбір методів дослідження.		
5.	Обробка емпіричного матеріалу.		
6.	Написання практичної частини роботи.		
7.	Оформлення роботи .		
8.	Підготовка до захисту роботи		
9.	Захист роботи		

Студент (курсант) _____
(підпис)

Керівник _____ (підпис)

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку літературних джерел

Книги кількох авторів	<p>1. Менделевич В. Д. Клиническая и медицинская психология: практическое руководство. / В. Д. Менделевич. – М.: Медпресс, 1998. – 552 с.</p> <p>2. Пригожин И.Р. Время, хаос, квант. К решению парадокса времени / [пер. с англ. Ю.А. Данилова] / И.Р. Пригожин, Из. Стенгерс. – М.: Эдиториал УРСС, 2000. – 240 с.</p> <p>3. Основы создания психологических методик / Л.А. Пономаренко, Л.В. Адамович, В.Т. Музычук, А.Е. Гридасов ; ред. Б.Б. Тимофеева. – К.: Психолгия, 1986. – 144 с.</p> <p>4. Erdmann K. Regierungsorganisation und Verwaltungsaufbau / K. Erdmann, W. Schafer, E. Mundhenke. – Heidelberg : D.v. Decker's Verl., 1996. – 114 p.</p>
Дисертації	<p>1. Скубачевская Л.А. Специфика неореализма: дис. канд. филол. наук: 10.01.02 / Л.А. Скубачевская – Харьков, 2007. – 206 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Кірсенко М. В. Політико-дипломатична історія з доби становлення Чехословацької республіки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук : спец. 07.00.02 / НАН України / М.В. Кірсенко. – К., 2008. – 36с.</p> <p>2. Омелаєнко І. Б. Психологічний аналіз поведінки при різних типах невротичного конфлікту: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: 19.00.04. / І.Б. Омелаєнко – Київ, 1998. – 18 с.</p>
Стандарти	<p>1. ГОСТ 7. 53–2001. Издания. Международная стандартная нумерация книг. – Взамен ГОСТ 7.53–86; введ. 2002–07–01. – Минск: Межгос. Совет по стандартизации, метрологии и сертификации; М.: Изд-во стандартов, сор. 2002. – 3 с. – (Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу).</p>
Або за назвою	<p>Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання: ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. – Вид. офіц. – Вперше (зі скасуванням ГОСТ 7.1-84, ГОСТ 7.16-79, ГОСТ 7.18-79, ГОСТ 7.34-81, ГОСТ 7.40-82); введ. 2007-07-01. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – III, 47 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).</p>
Електронні ресурси	<p>Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі : електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. «Крим – 2003») [Електронний ресурс] / Л.Й.Костенко, А. О. Чекмарьов, А.Г. Бровкін //</p>

	Бібліотечний вісник. – 2003. – №4. – С.43. – Режим доступу: http://www.kastopravda.ru/kastalia/europe/slovarmk.htm
Статті з книги	Сивашко Ю. Формування державної служби в Україні / Ю. Сивашко // Мороз О. Модерна нація: українець у часі і просторі = Moroz O. Modern nation ukrainian in the time and space / упоряд. О.Банах ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, ф-т журналістики. – Л. : Універсум, 2001. – С. 270–271.
Статті з журналів та періодичних збірників	Турбан В. В. Невизначеність як психологічна категорія / В. В. Турбан // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. – №7. – С. 6-9.
Матеріали конференцій	Руссова С.Н. Тип автора-изгоя. К вопросу о гендерном аспекте авторства // Русская литература XX–XXI веков: проблемы теории и методологии изучения: материалы Третьей Междунар. научн. конф. : Москва, МГУ имени М.В. Ломоносова, 4-5 декабря 2008 г. / Ред.-сост. С.И. Кормилов. – М. : МАКСПресс, 2008 / С.Н. Руссова – С. 128–132.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Варій М.Й., Козяр М.М., Коваль М.С. Військова психологія та педагогіка: посібник / М.Й. Варій., М.М.Козяр, М.С. Коваль / За заг. ред. М.Й.Варія. – Львів: Вид-во “Сполом”, 2003. – 624 с.
2. Максименко С.Д. Загальна психологія: підручн. для студ. вищ. навч. закл. / С.Д. Максименко. – К.: Форум, 2000. – 564 с.
3. Казарновська Г.Б., Долинна О.П. Загальна, вікова та педагогічна психологія: Зб. завдань. / Г.Б.Казарновська, О.П. Долинна. – К.: Вища школа, 1990. – 142 с.
4. М’ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посібн. / П.А. М’ясоїд. – К.: Вища школа, 2001. – 487 с.

Додаткова:

5. Савчин М.В. Загальна психологія. Навч. посіб. У двох частинах. Ч.1. / М.В. Савчин. – Дрогобич, В-ча фірма “Відродження”, 1998. – 344 с.
6. Словарь практического психолога / Сост. С. Ю. Головин. – Минск: Харвест, 1997. – 800с.
7. Хрестоматия по психологии / Сост. В.В.Мироненко; Под ред. А.В.Петровского - М.: Просвещение, 1987. – 356 с.
8. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. / В. В. Ягупов. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

Витяг з навчальної дисципліни “Соціальна психологія”

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти (курсанти) повинні знати:

- ✓ особливості соціального мислення (розвиток Я-концепції в соціокультурному середовищі, проблеми самоідентифікації індивіда та його самопрезентації);
- ✓ соціальні переконання та судження;
- ✓ особливості поведінки та установок, конформізму, впливів групи;
- ✓ особливості соціальних відносин та природи соціальних, емоційних, когнітивних джерел упереджень;
- ✓ особливості соціальних феноменів агресії та альтруїзму;
- ✓ особливості соціальних впливів (стать, гендер та культура).

22

уміти:

- ✓ створювати практичні ситуації, які імітують досліджувані феномени повсякденного життя;
- ✓ проводити соціально-психологічні дослідження в польових і лабораторних умовах (кореляційні, експериментальні, опитування);
- ✓ обирати ефективні умови проведення соціально-психологічних досліджень;
- ✓ формувати репрезентативні вибірки для опитувань, при цьому правильно обирати величину вибірки, чітко визначати послідовність і специфіку формулювання запитань в опитувальниках;
- ✓ модифікувати окремі опитувальники з врахуванням особливостей соціокультурної ситуації, в якій проводиться дослідження.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціальна психологія» є:

- ✓ засвоїти основні поняття та категорії соціальної психології;
- ✓ ознайомити з методологією соціального та психологічного супроводу професійної діяльності;
- ✓ засвоїти теоретичні знання про людину, її психологію у зв'язку з соціальним середовищем, а також навичками проведення соціально-психологічних досліджень;
- ✓ виробити вміння проводити соціально-психологічні дослідження;
- ✓ ознайомити із функціями психолога-практика у соціальній сфері: в малих і великих соціальних групах, у надзвичайних ситуаціях, закладах охорони здоров'я, правопорядку, освіти, на виробництві тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО НАПИСАННЯ РОБІТ

Основна

1. Андреева Г. М. Социальная психология. – М.: Аспект Пресс, 1996.– 376 с.
2. Аронсон Э., Уилсон, Эйкерт Р. Социальная психология. Психологические законы поведения человека в социуме.– СПб: Прайм Еврознак; М.: Олма-Пресс, 2004.–280 с.
3. Аронсон Элиот. Общественное животное. Введение в ²³ социальную психологию. – СПб.: Прайм Еврознак, 2006. – 416 с.
4. Гапон Н. П. Соціальна психологія: навчальний посібник.– Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 368 с.
5. Джонсон Д. Соціальна психологія. Тренінг міжособистісного спілкування. – К.: Академія, 2003.– 288 с.
6. Коваленко А.Б., Корнев М.Н.. Соціальна психологія. – К., 2006.
7. Козляковський П.А. Соціальна психологія: Курс лекцій. Практикум. Хрестоматія .– Миколаїв: Вид. держ. ун-т, 2005. – 424 с.
8. Майерс Д. Социальная психология. – СПб.: Питер Ком, 2004.– 688 с.
9. Москаленко В.В. Соціальна психологія. – К.: Центр навчальної літератури, 2005.– 624с.
10. Ойстер Кэрол. Социальная психология групп. – СПб.: Прайм Еврознак; М.: Олма-Пресс, 2004.– 214 с.
11. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія. :- К.:Академвидав, 2003. – 448 с.
12. Пайнс Э., Маслач К. Практикум по социальной психологии. – СПб.: Питер Ком, 2000. –380с.
13. Робер М.А., Тильман Ф. Психология индивида и группы. М.: Прогресс,1998.– 256 с.
14. Чалдини Р. Социальное влияние. – СПб.: Питер Ком, 1998.– 338 с.
15. Чалдини Р., Коник Д., Нейберг С. Агрессия: Лидерство. Альтруизм. Конфликт. Группы. – СПб: Прайм Еврознак, 2002. – 256 с.

Допоміжна література

1. Агеев В.С. Межгрупповое взаимодействие.– М., 1990.
2. Бaley С. Вибрані праці з соціальної і педагогічної психології. Тернопіль, 1995.– 46с.
3. Бэрн Р., Ричардсон Д. Агрессия. – СПб.: Питер Ком, 1997. – 336 с.
4. Берн Ш. Гендерная психология. – СПб. : Прайм- Еврознак, 2001. – С. 310-315.
5. Бернс Р. Развитие Я-концепции и воспитание. – М.,1996.
6. Варій М.Й. Соціальна психіка нації. – Львів: СПОЛОМ, 2002. – 184 с.
7. Вассиан Ю. Одиниця й суспільність (суспільно-філософські нариси).– Торонто: Золоті ворота, 1957. – 91 с.
8. Вейнинггер О. Пол и характер: Принципиальное исследование: Пер. с нем. — М: Терра, 1992. — 480 с.

9. Гапон Н. Проблеми соціального мислення людини: послідовність та зобов'язання Політична психологія : науковий збірник. – Львів: Ліга Прес, 2003. 95-100
10. Гапон Н. Інтелект з позицій гендерного підходу : філософсько-методологічні та психологічні аспекти // Соціогуманітарні проблеми людини. – 2006. – № 2. – С. 42-49.
11. Гапон Н. Жіночий „ейджизм” як проблема соціальної реабілітації та психологічної допомоги // Психологічні проблеми соціальної адаптації та правової реабілітації громадян. Тези круглого столу – Львів: ЛДУВС, 2007. – С.28-30.
12. Гапон. Н. Трансформація системи вартостей сучасної української сім'ї / Надія Гапон// Roczniki teologiczne. Nauki o rodzinie. Tom LV, Zeszyt 10. – Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, 2008. – С.285-297.
13. Гапон Н. Гендер в гуманітарному дискурсі: філософсько-психологічний аналіз. – Львів : Літопис, 2002. – С. 203-224.
14. Говорун Т.В., Кікінежді О.М. Стать та сексуальність: Психологічний ракурс. — Тернопіль: Нова книга– Богдан, 1999. – 383 с.
15. Горностаї П.П. Гендерний розвиток та гендерна ідентичність особистості особливості чоловічої та жіночої соціалізації // Гендерні студії : освітні перспективи. – К.: ТОВ Поліграфічний центр „Фоліант”, 2003. – С.5-20.
16. Гнатенко П.И., Павленко В.Н. Идентичность: философский и психологический анализ .К., 1999. – 465 с.
17. Дилигенский Г.Г. Социально-политическая психология. М., 1994.
18. Джонсон Д. Соціальна психологія. Тренінг міжособистісного спілкування. – К.: Академія, 2003.– 288 с.
19. Джонсон Р.А. Он. Глубинные аспекты мужской психологии: Пер. с англ. — Х.: Фолио; М.: Ин-т общегуманит. исслед. 1996. – 190с.
20. Джонсон Р.А. Она. Глубинные аспекты женской психологии: Пер. с англ. — Х.: Фолио; М.: Ин-т общегуманит. исслед. 1996. – 124с.
21. Деснев Любен. Психологія малої групи.–М: Прогресс, 1984.– 198 с.
22. Еліас Норберт. Процес цивілізацій. Соцогенетичні і психогенетичні дослідження. –К.: Альтернативи, 2003.– 672 с.
23. Елштайн Дж.Б. Громадський чоловік, приватна жінка. Жінки у соціальній і політичній думці / Пер. з англ. О.Мокровольський. – К.: Альтернативи, 2002. – 344 с.
24. Зимбардо Ф., Лайпе М. Социальное влияние. – СПб.: Питер, 2000.–448 с.
25. Каган В.Е. Когнитивные и эмоциональные аспекты гендерных установок у детей 3-7 лет // Вопросы психологии. – 2000. – № 1. – С.68-87.
26. Клецина И.С. Гендерная социализация : Учеб. пособие. – СПб.: Питер, 1989. – С. 45-59.
27. Козляковський П.А. Соціальна психологія: Курс лекцій. Практикум. Хрестоматія.–Миколаїв: Миколаївський держ. ун-т, 2005.–424 с.
28. Коннор Дэннэль Агрессия и антисоциальное поведение у детей и подростков. – СПб.: Проим Еврознак; М.: Олма-Пресс, 2004.– 288 с.

29. Кочарян А.С. Личность и половая роль: Симптомо-комплекс маскулинности/феминности в норме и патологии. — Х.: Основа, 1996. — 127с.
30. Кричевский Р.Л., Дубовская Е.М. Психология малой группы: теоретический и прикладной аспекты. — М.: Междунар. педагогическая академия, 1991.
31. Кули Ч.Х. Человеческая природа и социальный порядок.— М.: Авторское издание, 2000.—312 с.
32. Кульчицкий О. Мойсей як проблема взаємин народу й просвітництва. Проблема провідника й національної збірності в „Мойсеї” І.Франка // Український персоналізм. Філософська етнопсихологічна синтеза. Монографія. — Мюнхен - Париж: Укр. вільн. ун-т, 1985. — С.49-54.
33. Лебон Г. Психология масс. — Мн.: Харвест, М.: АСТ, 2000. — 320 с.
34. Левин К. Разрешение социальных конфликтов. — СПб.: Речь, 2000. — 408с.
35. Лутошкин А.Н. Эмоциональные потенциалы коллектива. — Кострома, 1988.
36. Люшер М. Сигналы личности: ролевые игры и их мотивы. Воронеж, 1995.
37. Майерс Д. Социальная психология. — СПб.: Питер Ком, 1998.— 688 с.
38. Майерс Д. Социальная психология в модулях. — СПб.: Проим Еврознак, 2005.—308 с.
39. Матье Н.-К. Він – культура, вона – натура? // І. — 2000. — Ч. 17. —С.5.
40. Морено Я.-Л. Социометрия: Экспериментальный подход и наука об обществе.— М.: Академический проект, 2001. — 416с.
41. Мід Дж.Г. Дух, самість і суспільство з точки зору соціального біхевіориста. — К.: Український Центр духовної культури, 2000. — 416 с.
42. Мірчук І. Світогляд українського народу : спроба характеристики // Генеза. — № 2, 2002.— С.87-96.
43. Милграм С. Экспериментальная социальная психология.— СПб: Питер, 2000.— 400 с.
44. Митина О.В. Исследования женского гендерного поведения в социальном и кросскультурном аспектах// Обществєнні науки и современность.— 1999. —№1. —С.179-191.
45. Москаленко В.В. Соціальна психологія. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 624с.
46. Московичи С. Общество и теории социальной психологии. Пер. с фр. // Современная зарубежная социальная психология. Тексты. — М.: МГУ, 1984.
47. Московичи С. Век толп. Исторический трактат по психологии масс. М.: Центр психологи и психотерапии, 1996. — 478 с.
48. Робер М.А., Тильман Ф. Психология индивида и группы. М.: Прогресс, 1998.— 256 с.
49. Руденский Е. В. Социальная психология. М.- Новосибирск, 1997.
50. Ойстер Кэрл. Социальная психология групп. — СПб.: Проим Еврознак; М.: Олма-Пресс, 2004.— 214 с.

51. Оксамитна С. Гендерні відносини крізь призму громадської думки в Україні і світі // Гендерна перспектива / Упор. В. Агєєва. – К.: Факт, 2004. – С. 135-148.
52. Папич Ж. Национализм, война, гендер. Экс-феминность и экс-маскулинность экс-граждан экс-Югославии // Гендерные исследования. – М.: Человек & Карьера, 1999. – № 2 (1/1999). – С. 5-24.
53. Парыгин Б. Д. Основы социально-психологической теории. М., 1971.
54. Патнам Р. Творення демократії: Традиції громадянської активності в сучасній Італії. – К.: Основи, 2001. – 302 с.
55. Райгородский Д. Я. Психология масс. Хрестоматия. 26
56. Райх В. Психология масс и фашизм / Пер. с англ. Ю. Донца. СПб.: Университетская книга, 1997. – 380 с.
57. Реян А. А., Коломинский Я. Л. Социальная педагогическая психология – СПб.: Питер Ком, 1999. – 416 с.
58. Семиченко В. А. Психология социальных отношений. К.: Магістр, 1999. – 168 с.
59. Современная зарубежная социальная психология. Тексты. Под ред. Г. М. Андреевой, Н. Н. Богомоловой, Л. А. Петровской. – М.: МГУ, 1984. – 254 с.
60. Смелзер Н. Социология. – М.: Феникс, 1994. – 687 с.
61. Тейлор Д. Социальная психология. – СПб.: Питер, 2004
62. Уэллс Г. Л., Луус Э. Полицейские опознания как эксперименты: Социальная методология как основа для правильного проведения опознаний // Пайнс Э., Маслач К. Практикум по социальной психологии. – СПб.: Питер Ком, 2000. – С. 505-521.
63. Фромм Э. Человеческая ситуация. – М.: Смысл, 1995, – 245 с.
64. Хамитов Н. Пределы мужского и женского: введение в метаантропологию. – К.: Наукова думка, 1997. – 176 с.
65. Хиллинг Г. Прометей Макаренко и «главбоги» педолимпа: Соколянський, Залужний, Попов. – Марбург: Изд-во Марбургского университета, 1997. – 154 с.
66. Хорни К. Женская психология: Пер. с англ. — СПб.: Вост.-Евр. ин-т психоанализа, 1993. — 224 с.
67. Хубер Дж. Теория гендерной стратификации // Антология гендерной теории. – Минск: Профилен, 2000. – С. 77-99.
68. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. – СПб.: Питер Пресс, 1997. – 608 с.
69. Чалдини Р. Психология влияния. – СПб.: Питер Ком, 1998. – 272 с.
70. Чалдини Р., Кенрик Д., Нейберг С. Агрессия: Лидерство. Альтруизм. Конфликт. Группы. – СПб.: Прайм Еврознак, 2002. – 256 с.
71. Чорний І. П., Рошкулєць Р. Г., Турко О. В. Історія філософії в Україні. – Чернівці: Рута, 2003. – 136 с.
72. Шибутани Т. Социальная психология. / Пер. с англ. М.: Прогресс, 1968. – 535 с.
73. Шлемкевич М. Загублена українська душа. Мюнхен, 1996.
74. Штомпка П. Социология социальных изменений. М., 1996.

- 75.Эриксон Э. Идентичность: Юность и кризис: Пер. с англ. — М.: Прогресс, 1996. — 344с.
- 76.Янів В. Нариси з історії української етнопсихології. — К.: Знання, 2006.— 341 с.
- 77.Ярема Я. Українська духовність у її культурно-історичних виявах// Українська педагогічна думка Галичини в іменах. Львів: Вид. Центр ЛНУ ім. І.Франка, 2003. — С.39-109.
- 78.Aronson E. Psychologija społeczna. Serce a umysł.— Poznań: Zysk, 1997.— 335 s
- 79.Cialdini R. Wywieranie wpływu na ludzi. Teoria i praktyka.²⁷— Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 1994.— 235 s.
- 80.Dolinski D. Psychologija reklamy. — Wrocław:Aida, 1999.—197s.
- 81.Gender and Psychology (ed. K. Trew and J.Kremer). — NewYork: Arnold, 1998. —315 p.
- 82.Gergen K., Gergen M. Narrative and Self as Relationship // Advances in Experimental Social Psychology. — 1988. — № 21. — P.67-75.
- 83.Giddens A. Nowoczesność i tożsamość : “Ja” i społeczeństwo w epoce późnej nowoczesności. — Warszawa: PWN, 2002. — 322 s.
- 84.Hapon N. Edukacyjne perspektywy psychologii społecznej: socjokulturalny dialog //Psychologia w perspektywie XXI wieku. XXXI Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.— Lublin, 2002. —S.322
- 85.Hapon N. The Ukrainian family and work-related emigration: realities and perspectives // Migration – the value added?/ Edited by K.Marcowski – Lublin: Publishing House of Catholic University of Lublin, 2008 – S. 98 – 110.
- 86.Hapon N. Die Lösungs des Dilemmas “öffentlich/privat” in den Aktivitäten ukrainischer Frauenorganisationen//Europäische Transformationen von Öffentlichkeit und Privatsphäre in ukrainisch-deutscher Perspektive (von den 1960er Jahren bis heute) /Internationale Tagung an der Westfälischen Wilhelms-Universität Münster, 26-29. Jan. 2010, Münster: Westfälischen Wilhelms-Universität, 2010, S.12-13.
- 87.Heider F. Psychologija stosunków międzyludzkich. — Warszawa: PWN, 2000. — 278 s.
- 88.Jarymowicz M. Studia nad spostrzeganiem relacji ja-inni: tożsamość, indywiduacja, przynależność.— Wrocław, 1988. [88-101]
- 89.Kwiatkowska A. Tożsamość a społeczne kategoryzacje..—Warszawa : PNN, 1999. - 232s.
- 90.Koshmanova, T. S. & Hapon, N. P. (2007). Exploratory study of changing ethnic stereotypes of Ukrainian teacher candidates. Journal of Peace Education, Washington, 4 (1), 75-95).
- 91.Koshmanova, T. S., Hapon, N. P., & Carter, C. C. (2007). Extreme social situations in the narratives of Ukrainian teacher candidates. Teaching and Teacher Education, Washington,23 (4), 215-225).
- 92.Koshmanova, T. S., Carter, C. C., & Hapon, N. P. (2003) Crisis-response discourse of prospective teachers. Academic Exchange Quarterly, Washington, 7.4, 250-256.

93. Lewicka M. Aktor czy obserwator. Psychologiczne mechanizmy odchyleń od rzeczywistości w myśleniu potocznym. – Warszawa: Pracownia Wydawnicza PTP, 1993. – 226 s.
94. Mika S. Psychologia społeczna. – Warszawa: PWN, 1982. – 322 s.
95. Przewodnik po psychologii społecznej. – Warszawa : PWN, 2002. - 210s.
96. Sterlau J. (red.naukowy) Psychologia. Podręcznik akademicki. Jednostka w społeczeństwie i elementy psychologii stosowanej. T.3. – Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2000. – 453 s.
97. Wojciszka B. Psychologia postaw i ocen. – Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2001. – 273 s.

ОРІЄНТОВАНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Проблема співвідношення біологічного і соціального в розвитку психіки і поведінки людини
2. Співвідношення свідомості, самосвідомості та ментальності в процесі формування особистості.
3. Проблеми етнічної та національної самосвідомості особистості.
4. Пара психологічні (пара нормальні) явища та можливі механізми і природа їх прояву.²⁹
5. Мовлення і знаково-символічна природа вищих психічних функцій.
6. Проблема взаємозв'язку між рівнем розвитку інтелекту людини і її життєвими успіхами.
7. Проблеми і шляхи розвитку творчого мислення на різних вікових етапах.
8. Поняття штучного інтелекту: проблеми створення і функціонування.
9. Співвідношення творчості й професіоналізму в процесі становлення професійної діяльності особистості.
10. Натхненність і харизма: психологічні особливості харизматичної особистості.
11. Креативність як особистісна характеристика талановитих обдарованих, геніальних) людей.
12. Розвиток уяви в процесі індивідуальної творчості особистості.
13. Психобіотичні ритми: сон і сновидіння.
14. Вплив уяви на психофізіологічний стан організму людини.
15. Роль емоцій і почуттів у сфері людських взаємостосунків.
16. Вплив органічних станів людини на її емоції та почуття.
17. Прояви та характеристика негативних емоційних станів людини: агресія, фрустрація, депресивні стани.
18. Любов як всесвітній та вселюдський стан, властивість і почуття.
19. Проблема взаємозв'язку високого рівня свідомості та „сили волі” особистості.
20. Проблема взаємозв'язку високого рівня самосвідомості та „свободи волі (вибору)” особистості.
21. Психолого-філософський аналіз проблеми „свободи волі” як усвідомленої необхідності.
22. Зв'язок вольової регуляції поведінки з боротьбою мотивів, потребами і цілями людини.
23. Проблеми розвитку і саморозвитку особистості.
24. Основні підходи до класифікації потреб та мотивів діяльності людини.
25. Активність і саморегуляція як стрижневі характеристики діяльності й поведінки особистості.
26. Психологічна характеристика творчої особистості видатних діячів науки, техніки, культури ін.

27. Психологічна характеристика власної особистості.
28. Сучасні підходи представників вітчизняних і зарубіжних психологічних шкіл і напрямків до розуміння основних компонентів структури особистості.
29. Свідомість і самосвідомість як продукт природної та соціальної еволюції людини.
30. Основні етапи життєвого шляху особистості.
31. Життєві кризи особистості у поглядах вітчизняних та зарубіжних психологів.
32. Значення спілкування для розвитку людської психіки.³⁰
33. Особистісне спілкування викладача і студентів як один із аспектів педагогічної майстерності.
34. Група та її роль в розвитку людини як особистості.
35. Соціальні еталони та стереотипи як стабілізуючий фактор психіки.
36. Основні шляхи уникнення та вирішення конфліктних ситуацій.
37. Психологічні механізми сприймання людьми один одного.
38. Взаєморозуміння – важлива умова встановлення й розвитку міжособистісних стосунків.
39. Вплив темпераменту на формування екстравертованих чи інтровертованих поведінково-діяльнісних характеристик людини.
40. Сенситивні періоди для становлення і розвитку позитивних рис характеру особистості.
41. Природа індивідуальних психологічних відмінностей людей за здібностями.
42. Між статеві відмінності у здібностях та їх наукове пояснення.
43. Психолого- педагогічний підхід до обдарованих дітей.
44. Психологічна характеристика творчих здібностей людини: обдарованість, талановитість, геніальність.
45. Умови, фактори, особливості раннього розвитку і прояву загальних та спеціальних здібностей у студентів.
46. Проблеми взаємодії та взаємо компенсації здібностей.
47. Психометрична методика в експрес-діагностиці типу особистості.
48. Використання проєктивних методик в діагностиці ставлення особистості до інших та до себе.
49. Динаміка "Я-концепції" в дитинстві.
50. Формування особистості (на різних вікових етапах).
51. Психологічні особливості спілкування.
52. Вплив оцінки значущих дорослих на самооцінку дитини.
53. Особливості оцінки і самооцінки в різному віці.
54. Формування „Образу-Я" у різному віці.
55. Міжособистісні стосунки в групах.
56. Соціально-психологічні умови оптимізації педагогічного спілкування.
57. Взаємозв'язок креативності та інтелектуальних здібностей.
58. Спілкування як чинник формування особистості.